

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ**

**ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ
ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΥΔΑΤΩΝ**

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

Ταχ. Δ/ση: Μεσογείων 119
11526 Αθήνα

Τηλ.: 213 1513 849 | 852

Email: ggenvr@ypen.gr

ΘΕΜΑ: Διευκρινήσεις σχετικά με τον χαρακτηρισμό ως επαναχρησιμοποιήσιμου προϊόντος για τα προϊόντα του Μέρους Β του Παραρτήματος της οδηγίας (ΕΕ) 2019/904, όπως μαχαιροπίρουνα, πιάτα, καλαμάκια και αναδευτήρες

ΣΧΕΤ:

- α. Η οδηγία (ΕΕ) 2019/904 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη μείωση των επιπτώσεων ορισμένων πλαστικών προϊόντων στο περιβάλλον, όπως ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο με τον νόμο 4736/2020 (ΦΕΚ 200 Α')
- β. Η Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής σχετικά με τα πλαστικά προϊόντα μίας χρήσης σύμφωνα με την οδηγία (ΕΕ) 2019/904 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη μείωση των επιπτώσεων ορισμένων πλαστικών προϊόντων στο περιβάλλον» (2021/С 216/01)
- γ. Η με αρ.πρ. ΥΠΕΝ/ΓρΓΓΦΠΥ/53567/1343/20.05.25 (ΑΔΑ 9ΩΛ34653Π8-ΕΧ9) με θέμα «Χαρακτηρισμός ως επαναχρησιμοποιήσιμου προϊόντος για τα πλαστικά καλαμάκια»

Στο πλαίσιο ερωτημάτων που τέθηκαν υπόψη του Υπουργείου αναφορικά με την εφαρμογή της (γ) σχ. εγκυκλίου επισημαίνονται τα εξής:

1. Το γεγονός ότι ένα πλαστικό προϊόν του Μέρους Β του Παραρτήματος της (α) σχ. Οδηγίας δύναται, υπό ορισμένες συνθήκες, να επαναχρησιμοποιηθεί αποτελεί αναγκαία αλλά όχι ικανή συνθήκη για το χαρακτηρισμό του ως επαναχρησιμοποιήσιμο προϊόν. Το προϊόν αυτό θα πρέπει να έχει σχεδιαστεί για το σκοπό αυτό και να διατεθεί στην αγορά με στόχο να χρησιμοποιηθεί πολλαπλές φορές και να γίνεται αντιληπτό και χρησιμοποιείται από τους καταναλωτές ως τέτοιο. Για να καταστεί δυνατός ο χαρακτηρισμός του ως επαναχρησιμοποιήσιμου πρέπει να πληρείται μια σειρά κριτηρίων που αναλύονται στις κατευθυντήριες οδηγίες της Ευρ. Επιτροπής και όπως συνοπτικά παρατίθενται τα βασικά εξ αυτών στην (γ) σχ. εγκύκλιο. Καθοριστικής σημασίας είναι ο συνήθης (κατά κανόνα) τρόπος χρήσης του προϊόντος αυτού που να διασφαλίζει την επαναχρησιμοποίησή του και όχι απλώς η θεωρητική δυνατότητα επαναχρησιμοποίησής του υπό πολύ συγκεκριμένες συνθήκες ή ως αποτέλεσμα ιδιαίτερων ατομικών επιλογών του χρήστη που εκφεύγουν του κανόνα.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ένα πλαστικό κουτάλι που διατίθεται με το παγωτό σε ατομική μερίδα (κυπελλάκι) και προσφέρεται για άμεση κατανάλωση επιτόπου ή σε κατάσταση υγειονομικού ενδιαφέροντος ή ένα πλαστικό καλαμάκι που διατίθεται μαζί με τον καφέ για άμεση κατανάλωση (από ταχυφαγεία, παντοπωλεία, σούπερ μάρκετ, περίπτερα, καντίνες, κλπ.), το οποίο θα μπορούσε δυνητικά, ανάλογα με τη σύνθεσή του, το πάχος του και τα σχεδιαστικά του χαρακτηριστικά, να πλυθεί και να επαναχρησιμοποιηθεί, αλλά στην πράξη, στη συντριπτική πλειοψηφία των περιπτώσεων, αυτό δεν είναι

εφικτό να γίνει με ασφαλή τρόπο για την ανθρώπινη υγεία όταν δεν υπάρχει σύστημα επιστροφής του, πλυσίματος και απολύμανσής του και, στη συνέχεια, εκ νέου συσκευασίας του, ούτε είναι, κατά κανόνα, εφικτό ο χρήστης να μεταφέρει το χρησιμοποιημένο προϊόν σε δικό του χώρο όπου θα το πλύνει και θα το αποθηκεύσει για περαιτέρω ασφαλή χρήση. Το ότι κάποιος πολύ μικρός αριθμός χρηστών μπορεί να επιλέξει να το μεταφέρει, αν και χρησιμοποιημένο, σε δικό του χώρο, να το πλύνει και να το επαναχρησιμοποιεί ο ίδιος, αυτό σε καμία περίπτωση δεν καθιστά το πλαστικό αυτό επαναχρησιμοποιήσιμο προϊόν.

2. Όπως επισημαίνεται στη (γ) σχ. εγκύκλιο, σε συμφωνία με τις κατευθυντήριες οδηγίες της Ευρ. Επιτροπής, για τον χαρακτηρισμό ως επαναχρησιμοποιήσιμο προϊόντος, μεταξύ άλλων, αξιολογούνται κριτήρια όπως:

- «η σύνθεση των υλικών, η επιδεκτικότητα σε πλύσιμο και η δυνατότητα επιδιόρθωσης, χαρακτηριστικά τα οποία θα έδιναν τη δυνατότητα για πολλαπλές διαδρομές και επιστροφές για τον ίδιο σκοπό για τον οποίο το προϊόν είχε αρχικά σχεδιαστεί...»,
- ο συνήθης τρόπος αντίληψης του προϊόντος από τον καταναλωτή («οι καταναλωτές συνήθως αντιλαμβάνονται και χρησιμοποιούν το προϊόν ως επαναχρησιμοποιήσιμο»), καθώς και
- κριτήρια που σχετίζονται με «την πρόθεση για επαναχρησιμοποίηση και τη δυνατότητα ανασυσκευασίας, καθαρισμού, πλυσίματος και επισκευής του αντικειμένου με ταυτόχρονη διατήρηση της ικανότητάς του να εκτελεί την προβλεπόμενη λειτουργία του».

Τα κριτήρια αυτά πρέπει να πληρούνται σωρευτικά, δηλ. όλα ταυτόχρονα. Σε διαφορετική περίπτωση το πλαστικό προϊόν είναι μιας χρήσης. Παράλληλα, λαμβάνονται υπόψη και άλλες παράμετροι που συντελούν στη διαμόρφωση της αντίληψης στον καταναλωτή για το αν το διατιθέμενο πλαστικό προϊόν είναι κατά κανόνα μίας χρήσης ή επαναχρησιμοποιούμενο. Η δωρεάν διάθεση συμβάλλει σημαντικά στην εμπέδωση της κοινής αντίληψης ότι πρόκειται για πλαστικό προϊόν μιας χρήσης. Τονίζεται, επίσης, ότι, προδήλως, αυτό δεν συνεπάγεται ότι η διάθεση ενός προϊόντος έναντι αντιτίμου συνιστά επιχείρημα που συνηγορεί υπέρ της πολλαπλής χρήσης του προϊόντος αυτού. Να σημειωθεί δε ότι η συμμόρφωση με τις απαιτήσεις του προτύπου EN 12875 (μηχανική αντοχή στο πλύσιμο σκευών σε πλυντήριο πιάτων) δεν αποτελεί ικανή συνθήκη για τον χαρακτηρισμό ενός πλαστικού προϊόντος ως επαναχρησιμοποιήσιμου.

3. Τα πλαστικά προϊόντα που περιλαμβάνονται στο Μέρος Β του Παραρτήματος της (α) σχ. Οδηγίας (π.χ. μαχαιροπίρουνα, πιάτα, καλαμάκια, αναδευτήρες), τα οποία διατίθενται ως παρελκόμενα κατά την πώληση τροφίμων, ποτών και έτοιμων γευμάτων για άμεση κατανάλωση επιτόπου είτε εκτός καταστήματος είτε κατ' οίκον:

- χρησιμοποιούνται κατά κανόνα από τους καταναλωτές μια φορά, για λόγους υγιεινής αλλά και ευκολίας,
- δεν υπάρχουν αντίστοιχα λειτουργικά συστήματα ή διατάξεις επαναχρησιμοποίησής τους,
- δεν ανασυσκευάζονται, και
- ο εκτιμώμενος χρόνος λειτουργικής ζωής των προϊόντων είναι κατά κανόνα η μια χρήση.

Ως εκ τούτου, τα προϊόντα αυτά είναι πλαστικά προϊόντα μίας χρήσης, εμπίπτουν στις διατάξεις του ν. 4736/2020 (άρθρο 5) και απαγορεύεται η διάθεσή τους στην αγορά.

Τυπικά παραδείγματα τέτοιων προϊόντων είναι:

- τα πλαστικά μαχαιροπίρουνα που διατίθενται στον καταναλωτή μαζί με το τρόφιμο ή έτοιμο γεύμα, συχνά συσκευασμένα σε ατομική συσκευασία.
- τα πλαστικά καλαμάκια που διατίθενται στον καταναλωτή μαζί με καφέ ή άλλο ποτό, συχνά συσκευασμένα σε ατομική συσκευασία.
- οι πλαστικοί αναδευτήρες που διατίθενται στον καταναλωτή για απευθείας χρήση σε καφέ ή άλλο ποτό.

4. Επιπρόσθετα, η συμμόρφωση με το πρότυπο EN 13429 (συσκευασία-επαναχρησιμοποίηση) αφορά αποκλειστικά τις συσκευασίες, όπως ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 77 του ν. 4819/2021.

5. Τέλος, ο αυθαίρετος χαρακτηρισμός ενός πλαστικού προϊόντος ως «πολλαπλών χρήσεων», «επαναχρησιμοποιήσιμου», «επαναχρησιμοποιούμενου», και λοιπών συναφών σημάτων, συνιστά παραπλανητικό περιβαλλοντικό ισχυρισμό και επισείει τις προβλεπόμενες από την οικεία νομοθεσία κυρώσεις.

**Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΥΔΑΤΩΝ**

ΠΕΤΡΟΣ ΒΑΡΕΛΙΔΗΣ